

Засідання Робочої групи з розробки проекту Містобудівного кодексу України

13.07.2023 16:00

Проектування

Змішаний формат:

offline
(м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 17/52
Бізнес центр «Леонардо»)

online
(ZOOM)

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

співпраця з
НАМ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Partner

РЕФЛЕКСІЯ #7

13.07.2023

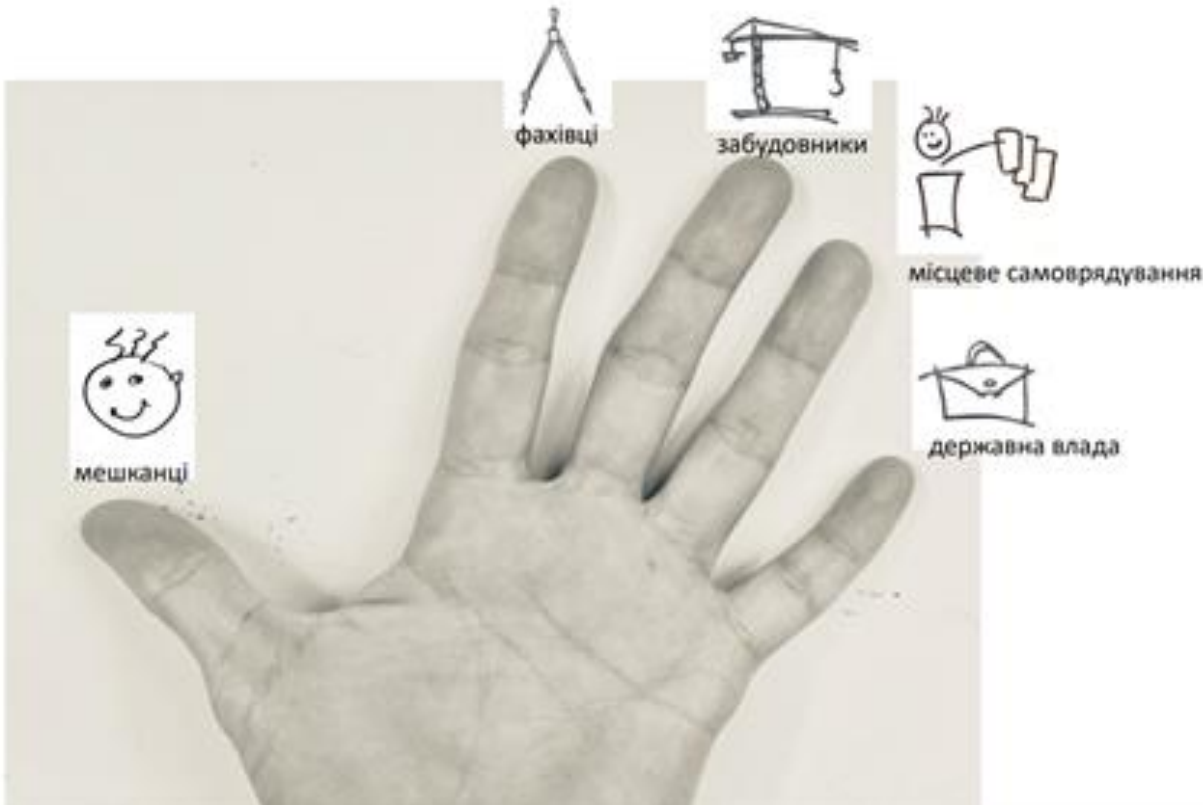
Наталія КОНДЕЛЬ-ПЕРМІНОВА, кандидат архітектури
Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України

Яка ІДЕЯ Кодексу? Щоби що?

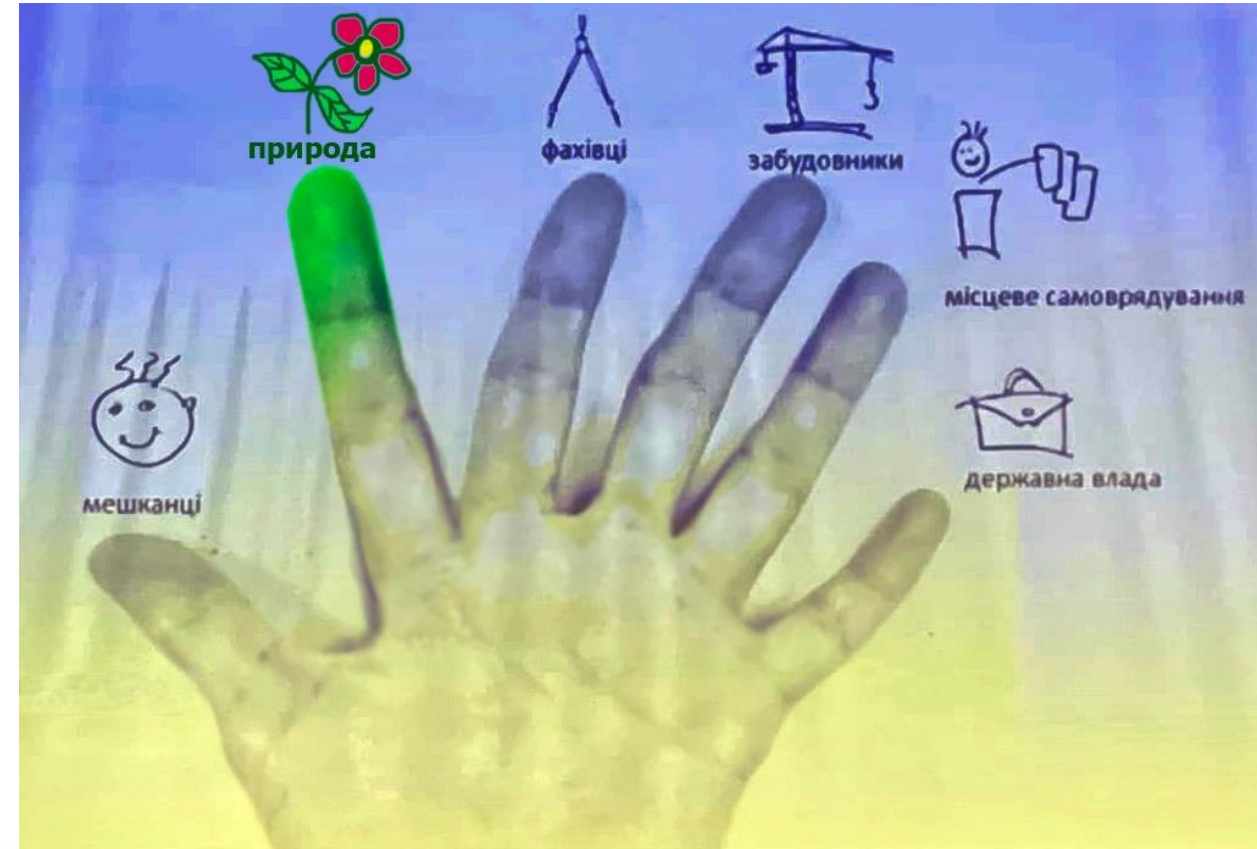
- В основі — людина / мешканець / член громади у різних суспільних зрізах
Кожен з нас — МЕШКАНЕЦЬ.
- Створення безпечного, комфортного для людини життєвого середовища (зі збереженням культурної спадщини), створення умов для самореалізації кожної людини, консолідації суспільства, ефективного розвитку країни.
- Кодекс має об'єднати всю містобудівну сферу, бути простим у застосуванні і доступним для всіх.
- Це має бути **Кодекс життя** міста/селища..., в якому враховуються інтереси майбутніх поколінь.
- Баланс інтересів, прав і обов'язків всіх учасників містобудівного процесу.
- Подолання рудиментів радянського законодавства, запровадження сучасних правових титулів та інструментів.
- Єдині прозорі і зрозумілі для всіх правила.

Кодекс як суспільний договір на основі розуміння "благо для всіх"

Мета МБ Кодексу — підвищення рівня будівельної культури України

Основна ідея Кодексу

КОДЕКС стосується саме правових відносин

(хто, кому і що зобов'язаний, хто і на що має право...)

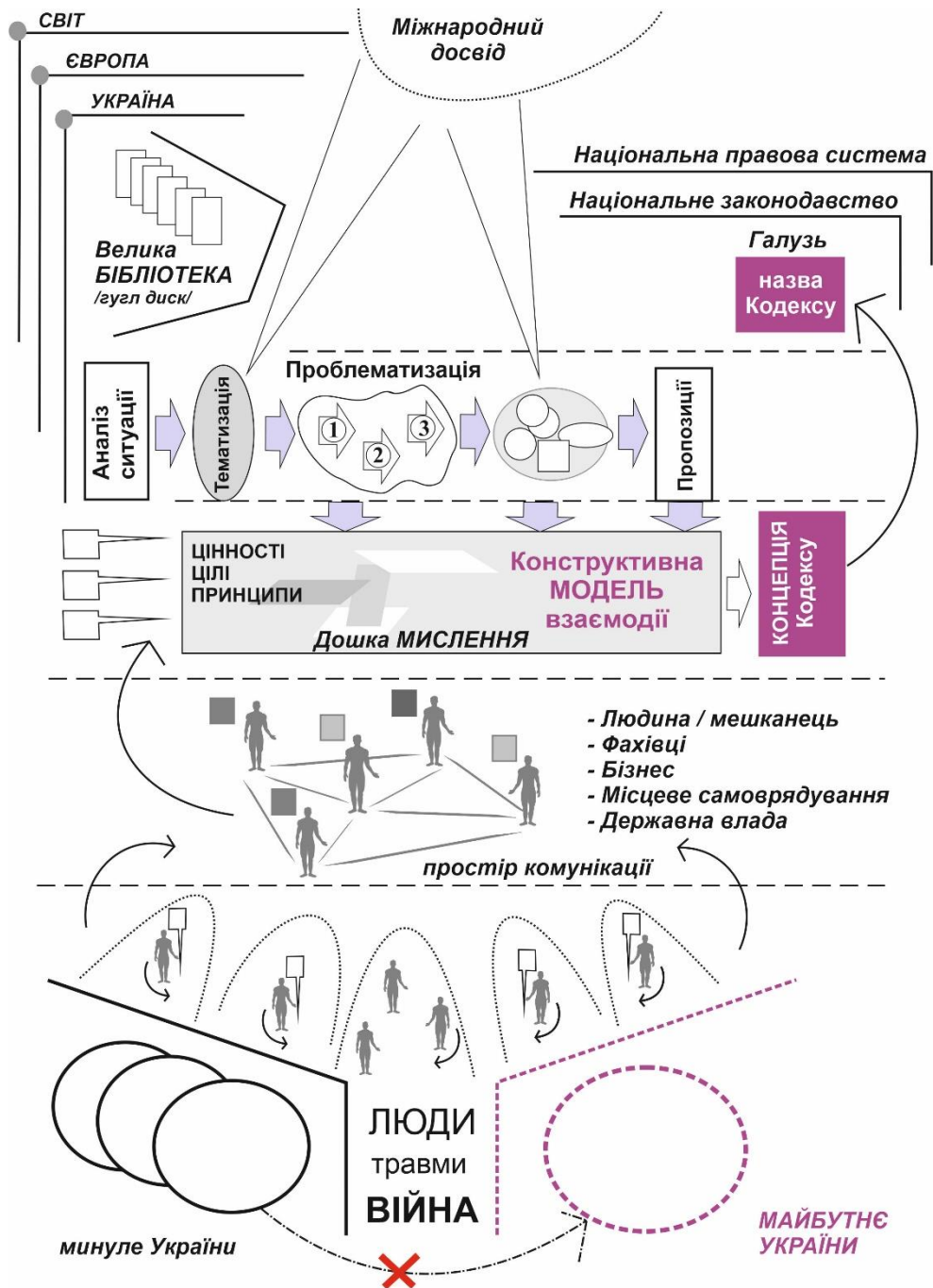
Права, обов'язки та відповідальність кожного з учасників містобудівного процесу

- Чітке визначення й розмежування прав та обов'язків між різними суб'єктами містобудівного процесу.
- Дієвий механізм притягнення до відповідальності тих, хто їх порушує.
- Право на інформацію про всі процеси, від планування до будівництва й експлуатації.
- Для кожної з груп — право на участь у прийнятті рішень, у т. ч. через інструменти електронної демократії.
- Право на повагу до власності всіх, хто володіє майном в межах певної території, право на відшкодування збитків і участь у вигодах.
- Відсутність монополії на прийняття рішень однією з груп.
- Права та відповідальність мають знаходитися у балансі (не має бути: обмежені права і підвищена відповідальність).
- Збалансоване врегулювання прав і обов'язків всіх сторін.
- Баланс приватного і публічного.
- Права і обов'язки — з розумінням і врахуванням інтересів всіх груп. Образність законів, написання їх простою мовою з використанням графічних символів для чіткого зрозуміння всіма прав і обов'язків кожного

I. ЗАГАЛЬНА «КОНСТРУКЦІЯ» процесу діяльності Робочої групи

**Ми працюємо над створенням нового прозорого і зрозумілого
містобудівного КОДЕКСУ України**

Ми створюємо архітектуру нашого спільного повоєнного буття

Стадія роботи: АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ

- урбанізація
 - демографія
 - невизначеність
 - українські основи; цінності
- ТЕМАТИЗАЦІЯ (Кодифікація)

ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЯ

планування територій - **проектування об'єктів** – будівництво – експлуатація

Актуальність і важливість Кодексу України

як «Конституції» формування і розвитку гармонійного життєвого середовища вільних і відповідальних людей

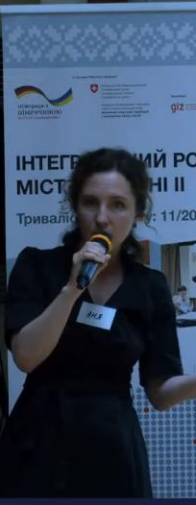
Посилення важливості **спільної роботи** представників

всіх учасників містобудівного процесу

ПРОЕКТУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ:

- Проектування творів архітектури
- Розробка науково-проектної документації на пам'ятках
- Проектування об'єктів будівництва
- Експертиза проектної документації

Засідання робочої групи з розробки Містобудівного кодексу України: Проектування

МІСТОБУДІВНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Проектування. Проблематика

Проектування творів архітектури

24:20 / 3:54:49

співпраця з Швейцарською Конфедерацією

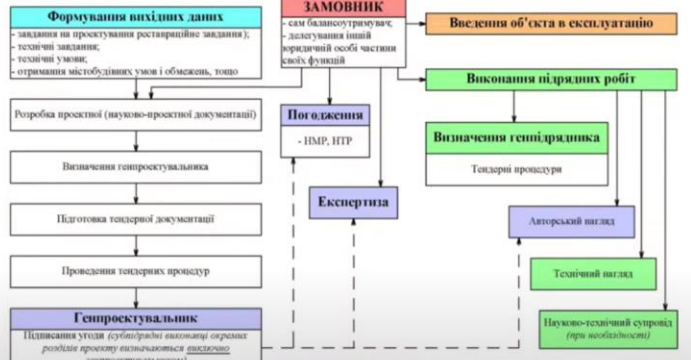
Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

GIZ

Засідання робочої групи з розробки Містобудівного кодексу України: Проектування

Рефлексія # 7 / 13.07.2023


```


graph TD
    A[Формування вхідних даних] --> B[Розробка проєкції]
    A --> C[Визначення генпроектувальника]
    A --> D[Підготовка тендерної документації]
    A --> E[Проведення тендерних процедур]
    A --> F[Генпроектувальник]
    B --> C
    C --> D
    D --> E
    E --> F
    F --> G[Введення об'єкта в експлуатацію]
    F --> H[Виконання підрядних робіт]
    F --> I[Визначення генідрядника]
    G --> H
    H --> I
    I --> J[Тендерні процедури]
    J --> K[Авторський нагляд]
    J --> L[Технічний нагляд]
    J --> M[Науково-технічна супровід (при необхідності)]
    
```

1:06:58 / 3:54:49

співпраця з Швейцарською Конфедерацією

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

GIZ

ПРОЕКТУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ БУДІВНИЦТВА: АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА

ДОПОВІДАЧ:
Т.в.о. виконавчого директора СРО ВУГП,
адвокат Гордов Микола Миколайович

1:58:16 / 3:54:49

співпраця з Швейцарською Конфедерацією

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

GIZ

ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ: ЩО НЕ ТАК І ЩО З ЦИМ РОБИТИ?

Ковальова Юлія, адвокат, експерт ВГО "АЕБГ"

2:30:41 / 3:54:49

співпраця з Швейцарською Конфедерацією

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

GIZ

II. Що покладено на «ДОШКУ МИСЛЕННЯ»

Наробки до Кодексу

ПРАГНЕННЯ ЧИ ОBOB'ЯЗOK?

- **Мораль OBOB'ЯЗКУ** – законодавство про обов'язки (роби саме так, інакше — покарання)
- **Мораль ПРАГНЕННЯ** (мораль регіональної і будівельної політики ЄС) воліє до вершин досягнень. Робіть через конкурс, робіть найкраще — це має призвести до блага.

Санкцій немає, лише одна — неотримання коштів. Живи як хочеш, але з ЄС не буде грошей

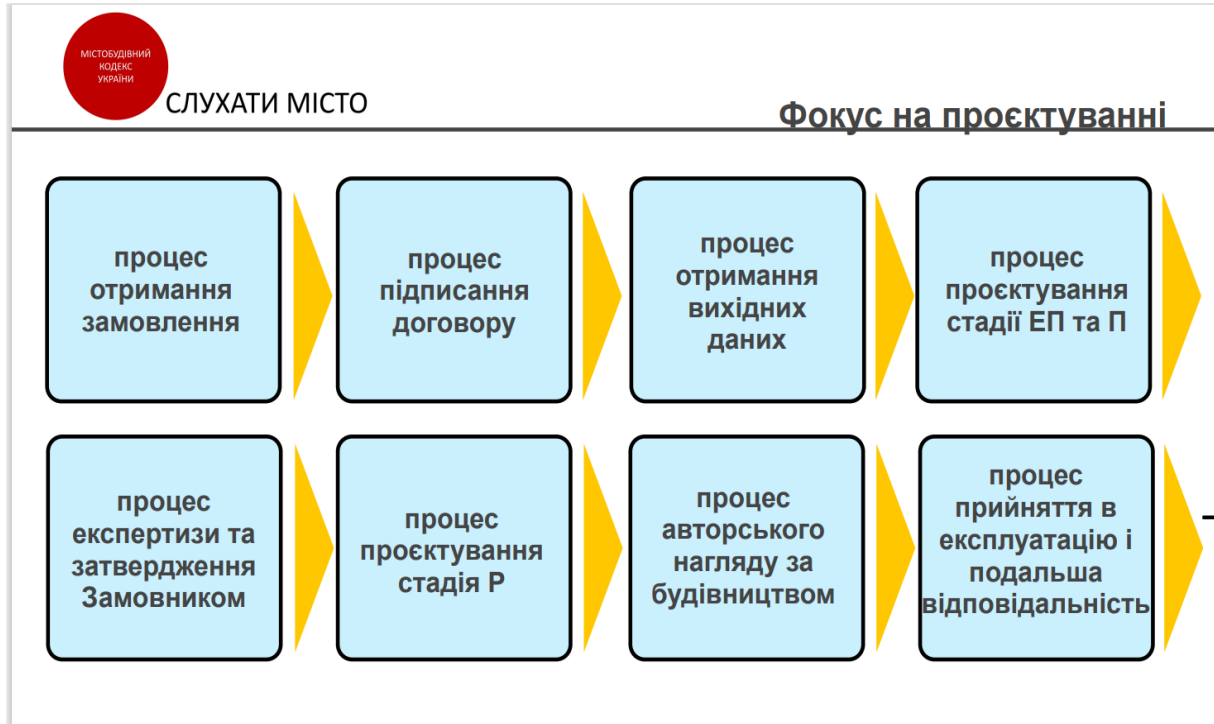
The diagram is a conceptual thermometer. The top half, labeled 'МОРАЛЬ ПРАГНЕННЯ' (Morality of Aspiration), is associated with 'БЛАГО' (Good) and 'ДАВНЯ ГРЕЦІЯ' (Ancient Greece). It includes 'ЕСТЕТИКА' (Aesthetics) and 'ОСУД ЗА НЕВДАЧІ' (Blame for Failure). The bottom half, labeled 'МОРАЛЬ OBOB'ЯЗКУ' (Morality of Obligation), is associated with 'ПОРЯДОК' (Order) and 'ПРАВИЛА' (Rules). It includes 'ОСУД ЗА НЕПОКОРУ' (Blame for Disobedience) and 'ОБОВ'ЯЗОК' (Obligation). A red dashed line separates the two. A book cover 'МОРАЛЬ ПРАВА' (Morality of Law) by Luigi Fuller is shown on the right.

Наш вибір - мораль ПРАГНЕННЯ / відповідає нашим основам, нашому архетипу – до Кодексу

ПРОЄКТУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ (позиції архітекторів, реставраторів, інженерів)

- Існуюча тендерна система орієнтована не на якісні, а на дешеві і швидкі проєкти (об'єкти)
- Відсутні обґрунтовані нормативи вартості, ціноутворення (проєктних, будівельно-монтажних робіт, авторського/технічного нагляду, сертифікації...)
- Низькі якість, повнота, достовірність вихідних даних
- Формування Завдання на проєктування (хто і як?)
- Невідповідність стадійності проєктування євростандартам
- Експертиза / проєктів, кошторисів...
- Відсутність системи страхування /науково-проєктних, будівельних робіт, експертних організацій...
- Сертифікація професіоналів /архітекторів, реставраторів, інженерів, експертів...
- Неврегульованість авторських прав /об'єкти авторського права – значні розбіжності у розумінні
- Авторський нагляд / технічний нагляд

ПРОЄКТУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ

I. ПРОЄКТУВАННЯ НОВИХ ОБ'ЄКТІВ

ПРОДОВЖЕННЯ:

Об'єкт, завершений будівництвом – Об'єкт НЕРУХОМОСТІ

ЕКСПЛУАТАЦІЯ – РЕМОНТ – РЕКОНСТРУКЦІЯ – УТИЛІЗАЦІЯ

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА оцінка (архітектурознавці, мистецтвознавці):

визначення мистецької цінності, введення об'єкта в культуру (як твору архітектури)

II. ОБ'ЄКТИ НЕРУХОМОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ (дослідження, розробка науково-проєктної документації)

ПРИНЦИПОВО окремий СТРАТЕГІЧНИЙ напрям: УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРНИМ НАДБАННЯМ

(у наявності — «Концепція Управління культурним надбанням України» — результат тривалої роботи фахівців пам'яткоохоронної сфери

Опрацьовано на засадах публічно-приватного партнерства – синергетичної взаємодії публічного управління, приватного капіталу, професійного забезпечення та суспільної підтримки при реалізації стратегічно орієнтованих програм і проєктів)

Які проблеми ви бачите в юридичній сфері при проектуванні об'єктів та які рішення мають бути покладені в основу Кодексу?

Однією з проблем є невідповідність визначення понять у різних нормативних актах- кодекс повинен чітко визначити ключові терміни. В діючих нормативних документах дуже багато посилань на норми різних ДБН в багатьох випадках на недіючі, а також ці норми суперечать одна одній

Які проблеми ви бачите в юридичній сфері при проектуванні творів архітектури та які рішення мають бути покладені в основу МБ кодексу?

Протиріччя/ неузгодженість у визначенні термінів і окремих положень в різних нормативно-правових актах.

Завелика кількість прав у Замовника/забудовника. Замало прав архітекторів. Відсутність участі громадськості у визначенні пріоритетів проектування.

Відсутність в авторів проєктів реального впливу на кінцевий вигляд об'єкту

Місцеві громади не мають жодного впливу на проєкти та результати

Громадські слухання та обговорення носять чисто формальний характер

Замовники не є фахівцями, в той же час мають найбільше впливу на проєкти

1. При використанні програмних продуктів проєктувальник несе відповідальність за відповідність результатів розрахунків вимогам ДБН, не маючи уявлення за закладений в програмі алгоритм.
2. Складні аналітичні залежності потребують, наведені в ДСТУ, потребують залучення програмних продуктів, якими користуються учасники процесу (проєктувальник, експерт) на власний розсуд. Перевірка результатів не може бути коректною. Задача ЦОВ надати в таких випадках єдиний документ і програмний продукт, підтвердити його легітимність.
3. Відповідність проєкту нормам, стандартам і правилам - хибне формулювання, зважаючи на добровільність стандартів (23 стаття ЗУ "Про стандартизацію" і стаття 10 Закону України "Про стандартизацію")

Однією з проблем при проектуванні є необ'єктивна оцінка вартості проєктних робіт, невизначеність з авторськими правами, невизначеність із

Однією з проблем є невідповідність визначення понять у різних нормативних актах- кодекс повинен чітко визначити ключові терміни. В діючих нормативних документах дуже багато посилань на норми різних ДБН в багатьох випадках на недіючі, а також ці норми суперечать одна одній

В деяких нормах є правильні рекомендовані речі, які по суті є не обов'язковими до виконання, що є погано

Одне поняття може бути описане в різних нормах по-різному, деколи є явні суперечності

Velychko Maryna

Оксана Бессонова АМУ

Нечепорчук Анатолій

СЛУХАТИ МІСТО
Містобудівна політика має вироблятися в містах

МАЮ ПРАВО НА МІСТО!

ТВОЄ МІСТО - ТВОЯ ГІДНІСТЬ

© Nika Nazarenko

Історичні виклики, важливість, актуальність –
не гучні, пафосні слова, а
наша реальна робоча ситуація

НАША РЕАЛЬНА СИТУАЦІЯ

СЛУХАТИ МІСТО

Найбільші проблеми в містобудівній сфері

три найбільші проблеми узагальнено:

перекіс існуючого
законодавства в бік
інтересів забудовника
з 2011 року

розбалансування
системи через
відсутність
запобіжників від
неякісної забудови

незалученість
громадян в процес
прийняття рішень про
те, як виглядатимуть
їхні міста

існують з 2011 і зростають зараз

ВІЙНА оголила

ЗАКОНОДАВЧИЙ КОЛАПС

За існуючими законами у сфері містобудування, архітектури та будівництва працювати неможливо, оскільки вони склалися й ухвалювалися у різні періоди, для вирішення розбіжних завдань (у т. ч. і політичних) з неоднаковими/протилежними пріоритетами.

Перекіс — на користь великого бізнесу /збудовника/ і державної влади. Скасування правил забудови, містобудівних рад, не погодження проектів з містом...

Цілковите відлучення мешканців від участі у прийнятті рішень

Законодавство — розбалансовано

У поняттях, термінах — суттєві розбіжності

НАСЛІДКИ :

- збільшення рівня корупції
- жахлива хаотична забудова
- загальна невдоволеність
- численні громадські протести
- фейкові громадські обговорення

НАША РЕАЛЬНА РОБОЧА СИТУАЦІЯ

- **Законодавчий колапс. Ми — в руїнах існуючої системи**
- **Відтворення власної суб'єктності у містобудівних процесах**
- **Зміна парадигми: від** принципів радянської адміністративно-командної моделі (планування «від досягнутого») **до** принципів **Інтегрованого розвитку міст в Україні** (планування «від майбутнього»), які сприяють інтеграції центральної та місцевої влади, мешканців та суб'єктів господарювання для пошуку консенсусу щодо майбутнього міського простору.
Наявний досвід України: Полтава, Вінниця, Львів, Подільський район м.Києва...
- **Нова просторова парадигма України** — людиноцентрична, все будується для людей, заради людей і саме щодо цього повинні прийматися виважені проєктні рішення
- **Створення принципово іншої архітектури України** (базової «несучої конструкції», згідно з якою розбудовуються всі подальші процеси і взаємовідносини учасників)
- **Просторове планування — перманентний процес**
- **Два напрямки:** неформальне і формальне проектування
- **Активізація власних ресурсів**, перш за все, людських — професійних, фахових, громадських... Залучення молоді

- **Необхідність нової Генеральної схеми** просторового планування України /державний рівень

Термін дії «Генеральної схеми планування території України» завершився (січень 2023).

ГС має бути «дорожньою картою» для всіх наступних щаблів. Кожна людина враховує інтереси родини, родина — інтереси громади, громада — інтереси регіону, регіон — інтереси держави.

Якщо **ГС** в радянській моделі розроблялась на 20 років, то зараз має бути, як і містобудівна документація місцевого рівня, **безстроковою**.

Пошук відповідей на питання:

- Що таке **ГС** і які її правові наслідки для всіх суб'єктів знизу?
- Наскільки вона обов'язкова до виконання, до фінансування?
- Наскільки поєднується з іншими галузевими стратегіями, програмами?

Два напрямки: регіональна економіка і містобудування, обидва — на вирішення питань просторового розвитку.

Вперше — звернення до регіональної проблематики поза адміністративних меж

Регіональний рівень / рівень об'єднаних територіальних громад /ОТГ/ (?) / Які тут повноваження?

Локальний (місцевий) рівень / Які тут повноваження?

Взаємоузгодженість проєктних рішень містобудівної документації на державному, ОТГ(?) та локальному (місцевому) рівнях

Тільки тоді зможемо говорити про процедури.

Із рефлексії учасників:

- **Юлія Ковальова:** Всі погодились з тим, що всю проблематику, яку ми сьогодні розглядали, маємо обговорювати і вивчати комплексно, щоб закласти в МБ Кодекс єдині правила гри і запобіжники, щоб він працював як єдиний живий механізм. Не врегульовувати окремо якусь одну сферу (проєктування, експертизу тощо), — все має бути взаємопов'язано. Якщо не буде взаємопов'язано, не буде живого механізму, матимемо й надалі ту ситуацію, в якій знаходимося...

Дякую за увагу!